

*Кардинал Любомир ГУЗАР,
З інтерв'ю телеканалу "Espresso"
«Школа знань чи школа цінностей?»
(витяг)
В. Портников, Espresso.TV, 18.12.2016 р.*

Про виховання цінностей

Владико, як ви вважаєте, у принципі школа може навчити дитину цінностям? Так щоб це було гармонійно і до позиції родини, адже без родини ніяких цінностей теж не буде.

Бачите, чи школа може. Напевно, що може. Немає ніякого сумніву.

Пані (Л. Гриневич. – Ред.) сказала про нову школу ХХІ ст. Я думаю, що впродовж століть були добрі школи і не дуже добрі школи. І були добрі ті школи, які людям давали і знання, і виховання. Одне слово – **виховували людей, починаючи від дитини** (тут і далі виділення наше. – Ред.). У дитини перше виховання вдома, а пізніше, в певний момент, вона йде до школи і в іншій обстановці продовжує процес виховання.

Якщо ми обмежимося виключно до знання, то ми, особливо сьогодні, знайшли би духовну скупість ситуації. Бо через інтернет і подібні технологічні угоднення дитина сьогодні має неймовірний доступ до знання. Отже, якщо батьки дозволяють більше годин сидіти біля комп'ютера, то дитина дуже багато знає, **але не знає, що з тим усім робити.**

Що значить виховання? Щоб дитина знала, що з тим зробити. То не буде дитина, яка ходить у перший, другий чи третій клас. Це процес, що продовжується аж до університету. Але це є ціль, щоби дитина, так би мовити, не була повторенням інтернету. Щоби вона вміла цифри, факти, так само, як інтернет, передавати одне за другим – це ще нічого не означає. Це означає лише, що вона має добру пам'ять.

Але наскільки вона є людина? Щоби бути людиною, вона мусить набути **певні цінності**. Я хотів би охопити ці цінності одним висловом – **щоби дитина виростала на людину**. Пробачте, що може не дуже шанобливо скажу: щоби продуктом цілого процесу освіти була людина, яка має знання потрібне для свого життя, для співжиття з іншими, але яка це знання вміє використати, щоби бути собою і щоби вміти спілкуватися з іншими. Мені здається, цей елемент для школи преважливий.»

<...>

«Свобода (для дитини. - Ред.) – то не значить робити, що хочеш. Ми є свободні від Господа Бога робити добро. Ми не є свободні робити, що ми хочемо. Я не маю свободи робити зло. Я, будучи свободним, можу помилитися, можу зробити зло, але я не маю права на це. **І виховати дитину треба в тому дусі, що ти є свободний, ти можеш вибрати добро.** Це, мені здається, є ключ до багатьох проблем виховання.